

Bergvesenet

Postboks 3021, 7002 Trondheim

Rapportarkivet

Bergvesenet rapport nr BV 4256	Intern Journal nr	Internt arkiv nr	Rapport lokalisering Trondheim	Gradering
Kommer fra ..arkiv	Ekstern rapport nr	Oversendt fra	Fortrolig pga	Fortrolig fra dato:
Tittel ÅSV, Glærum kalksteinsgruve.				
Forfatter Aamo, P. K.		Dato 19	Bedrift Årdal og Sunndal Verk a.s.	
Kommune Rindal	Fylke Møre og Romsdal	Bergdistrikt Trondheimske	1: 50 000 kartblad	1: 250 000 kartblad
Fagområde Geologi Historisk	Dokument type		Forekomster Surnadalstjorden Glærum	
Råstofftype Industrimineral	Emneord Kalk			
Sammendrag Beskrivelse av Glærum kalksteinsgruver.				

Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag og nordre del av Hedemark fylke.

Aktiviteten innen kalksteingruvene i Surnadal har avtatt en god del i de siste årene. I 50-årene var vel 100 mann beskjeftiget i de tre gruvene. I dag er bare Glærum Kalksteingruve i drift med ca. 25 mann, men også de har hatt vansker med driften de siste årene. Det satses nå særlig på de finere fraksjoner, som gir bedre pris, og hvor etterspørselen er større. Svært mange norske smelteverk har etter hvert gått over til å bruke utenlandsk amorf kalkstein som tåler brenning bedre enn den krystallinske norske.

Forholdet mellom medarbeiderne og bedriften har alltid vært godt. Pensjon ble innført allerede i slutten av 40-årene, og dette betydde en god del for å sikre en stabil arbeidsstokk. De aller fleste medarbeiderne kommer fra Surnadal og omegn.

Produksjonsutvalg, verneutvalg og tillitsmannsutvalg arbeider jevnt, og alle uoverensstemmelser er hittil løst på en fornuftig måte. Det er full åpenhet fra bedriftens side om alle

forhold. I 1971 gikk en over til fast månedslønn for alle medarbeidere. Noe som nok har gitt en bedre samarbeidsånd.

Organisasjonsmessig hører Glærum Kalksteingruve inn under den fra 1. januar 1974 nyopprettede metalldivisjon innen A/S Ardal og Sunndal Verk, Oslo. De tekniske og merkan- tile avdelinger i Oslo er behjelpelig med løsning av større problemer. Særlig god støtte har bedriften fra ASV, Sunndalsøra, som har vel utbygde elektro og mekaniske avdelinger.

Surnadal har hittil hatt et svakt utbygd næringsliv med stor arbeidsledighet i vinterhalvåret. Arbeidet ved kalksteingruvene var derfor en sikker arbeidsplass den tid det var full drift ved alle tre gruvene. Det ser nå lysere ut for industrien i bygda slik at nedgangen i sysselsatte ved gruvene ikke får så stor innvirkning på sysselsetningen.

Glærum regner med å fortsette driften fremover, men uten noe større økning i produksjon og antall medarbeidere i de første årene.

ÅSV GLÆRUM KALKSTEINGRUVE

Av P. K. Aamo

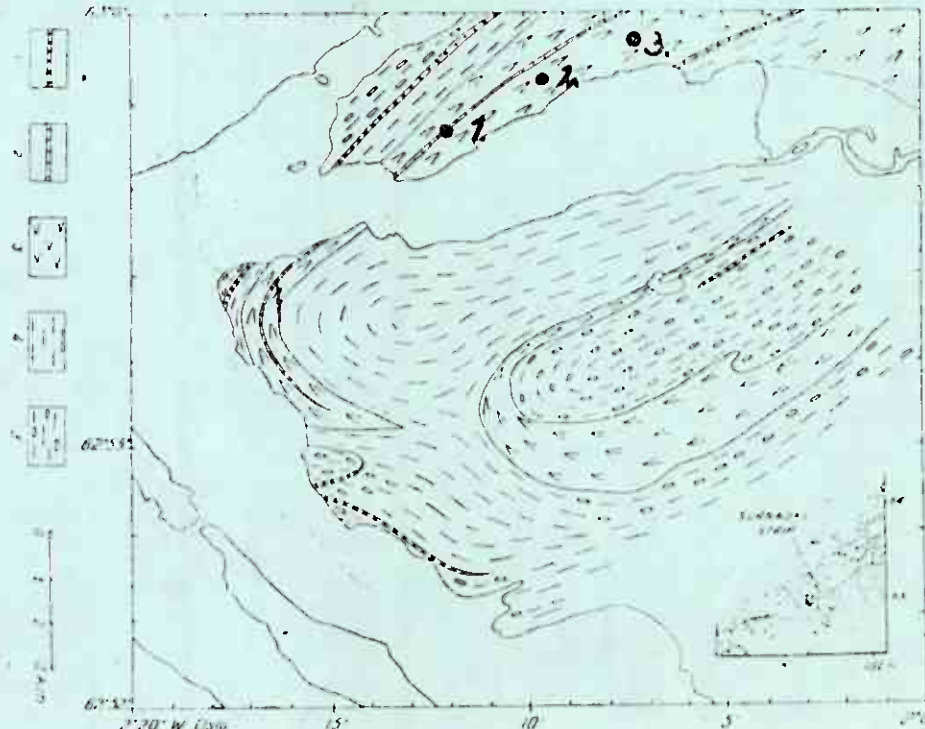
Glærum Kalksteingruve ligger på nordsiden av Surnadalsfjorden på Nordmøre. Denne fjorden går i retning praktisk talt øst—vest, og er en fortsettelse av Halsafjorden. Se fig. 1. Geologisk kart over Surnadal og Stangvik, NGU, Årbok 1952 Trygve Strand, «Basal Gneiss-Surnadal», side 100—124. Mesteparten av Surnadalsområdet hører i geologisk henseende til Trondheimsfeltets bergarter med sterkt foldet kambrosilurisk skifer. Surnadalsområdet er en utløper fra Trondheimsfeltet, og Surnadalsynklinalen er et velkjent geologisk begrep.

Innen grønnskiferen i Surnadal

finnes flere parallelle kalksteinganger, særlig viktig er den som går fra Arnes lengst vest i Surnadalsfjorden og opp i Rirdalen. Mektigheten varierer fra 0 og opp til 20 m og mer. Kalksteinen er og påvist til nivå $\div 100$ z ved diamantboring. Det er den del av kalkgangen som ligger langs Surnadalsfjorden som i dag er av produksjonsmessig interesse. Fallet på kalkgangen varierer fra 40° til 70° mot S.

Kalksteinen i Surnadal har nok vært kjent og brukt i Surnadal i alle fall lokalt i lang tid. Gamle navn som f. eks. «Limosen» på Sjøflot vitner om dette, samt rester etter flere eldre

Fig. 1. Geologisk skisse av Stangvik-halvøya. 1. Kvartsitt. 2. Kalkstein. 3. Grønnstein (finkornede amfibolitter av vulkansk opprinnelse). 4. Glimmerskifer og gneisser. 5. Gneisser, mør eller mindre rike på kalifelspatt.

Kalksteinmel - spredning

• Til jordforbedringsmiddel leveres kalksteinmel av beste kvalitet, 54—55 % CaO, pluss MgO. 0—1 mm både i bulk, 600 kg storekk og småsekker.

• Utenom høysesong i april/juni kan en stort sett regne med levering på dagen.

• For en forholdsvis rimelig utgift tar vi på oss spredning av kalken på åkeren.

Spredner i:

Soknedal: Ola Røe, tlf. 074/33 715

Skaun: Einar Aune, tlf. 07/87 04 84.

Orkdal: Leif Inge Jensen, tlf. 074/89 893.

Oppdal: Olav Kvam, tlf. 074/23 329.

Vinjeøra: Ola Ronning, tlf. 074/54 460.

Surnadal: Kjell I. Bovra, tlf. 073/63 151.

• Nytt i år er at vi har inngått en avtale med Felleskjøpet, Trondheim, om at de skal forhandle vår kalk i Sør-Trøndelag sør for Melhus kommune.

Kontakt Felleskjøpets avdelinger, eller ta direkte kontakt med bedriftskontoret i Surnadal, tlf. 073/63 111.

• Vi leverer også Gletsjer marmor i alle fraksjoner fra 60/90 til 1/3 mm for bygningsindustri og annet.

ASV Ardal og Sunndal Verk a.s.
GRUPPEN Glærum Kalksteingruve

Felleskjøpet
Ardal og Sunndal — tlf. 073/61 811

Anlegget i Glærum

små kalkovner. Omkring århundreskiftet tok industriens folk til med å sikre seg kalksteinforekomster i Surnadal. Noen undersøkelsesdrifter var det på slutten av 1. verdenskrig, men drift kom først igang i 1927.

Så og si all kalkstein tas ut ved underjordsdrift. Noe som jo fordyrer produksjonsprisen. Det har vært tre gruver igang på denne kalkstein-garigen. Lengst vest ligger Arnes Kalksteinsgruve (1) som tilhører Electric Furnace Products Co., Ltd., Sauda, men her er det for tiden still-stand.

Lenger øst ligger Sjøflot (2), som for en del år siden ble kjøpt av A/S Ardal og Sunndal Verk fra Norwegian Talc, Bergen.

Lengst øst ligger så Glærum Kalksteinsgruve (3) med eier i dag A/S Ardal og Sunndal Verk.

Kalksteinen i Surnadal hører til noe

av det beste vi har her i landet og en gjennomsnittsanalyse viser følgende kjemiske verdier:

Uløst	0.50 %
Fe ₂ O ₃	0.06 %
Al ₂ O ₃	0.25 %
MgCO ₃	1.10 %
CaCO ₃	98.09 %
I alt	100,00 %

Da tyskerne under okkupasjonen ved årsskiftet 1940/41 skulle ta til med utbyggingen av sin aluminiumproduksjon i Norge, fikk de et stort behov for kalkstein til den planlagte framstilling av Al-oksyd. De gruver og brudd som da var igang var for små til en så stor produksjon, og det ble besluttet at Nordag selv skulle gå igang med eget brudd eller gruve.

våget falt på Glærum i Surnadal. De første planene gikk ut på en årsproduksjon av kalkstein på 1,2 mill. tonn, men senere redusert til 500 000 årstonn av metallurgisk kalkstein. Anlegget kom på 16 mill. kroner og var nesten ferdig da krigen sluttet. Det er siden bygget om en del og utvidet både i 1957, 1970 og 1972, slik at det i dag produserer kalkstein i disse fraksjoner: 5"/12", 60/90 mm, 28/60 mm, 8/28 mm, 0/8 mm, 15/25 mm, 8/15 mm, 3/8 mm, 0,5/3 mm og 0/0,5 mm.

Salget har foregått og foregår til karbidfabrikkene, cellulosefabrikkene, smelteverkene og bygningsindustrien som korning og filler, og i de siste årene en sterk økning til jordbruksformål.

ASV bruker i dag intet i sin egen produksjon, men før gikk en del til det gamle smelteverket i Ardal. Produksjonen har variert mellom 50 000 og 100 000 tonn pr. år.

Forekomsten er løst ved to hovedstoller på nivåene 86 og 10 z (h. o. h.). Slik som vist på prinsippsskisse i fig. 2. I de første årene ble det også drevet dagbrudd, men dette er forlatt for ikke å ødelegge terrenget mer enn strengt nødvendig og for å unngå flomvann.

Hittil har en funnet at magasinbrytning har vært den metode som har egnet seg best. For ikke å forurense kalksteinen med skifer fra heng og ligg, settes det igjen 1 m kalkstein på heng og 1/2 m på ligg.

Bolting forekommer både på heng og ligg, særlig ved flatt fall. En faringsort betjener to magasiner.

Uttappingen foregår fra maskinbenker i 6 og 8 tonns Granbyvogner som tippes automatisk i gruvesilo på nivå 86, hvor det vesentlige av driften i dag foregår. Akkumulatorløk brukes som trekraft. Sporvidden er 1,08 m.

Fig. 2 viser at magasinene er ca. 75 m lange og at det regelmessig settes igjen fester. Maskinbenkene bygges med 15 m senteravstand og er pressluftbetjent.

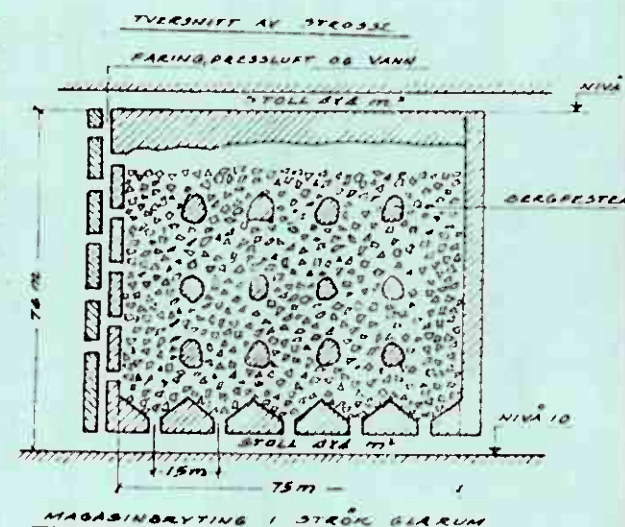
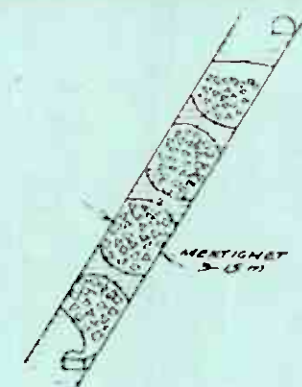

Fig. 2

Knuseri og produksjonsiloer for det gamle anlegg ligger alt under jord og bruker hele høyden fra 10z til 86z som vist på fig. 3. Dette er et produksjonsdiagram som har vært brukt, men kan variere noe etter etterspørsel og ønsker fra kundene når det gjelder kornstørrelser.

I 1972 ble det bygget et nytt finfraksjonsanlegg ute i dagen for produksjon av finfraksjoner til bygningsindustrien samt jordbruksformål. Her finnes 5 siloer hver på 500 tonn for fraksjonene 0/0,5 mm, 0,5/3 mm, 3/8 mm, 8/15 mm og 15/25 mm.

Det vesentligste av det ferdige produkt skipes fra egen 60 m lang kai med dyptgående på 8 m. Kalksteinmjøl skipes pr. lastebil til distrikter i